

ANBEFALINGER TIL AT HØJNE NATURVÆRDIEN AF DINE BRAKAREALER

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Selvom et brakareal ikke er et permanent tiltag, kan det alligevel, hvis det anlægges med omtanke, fungere som et glimrende midlertidigt levested for en række af agerlandets dyr.

Et braklagt areal er et landbrugsareal, der er taget midlertidigt ud af dyrkning, og som kan placeres frit på ejendommen der, hvor det skønnes mest hensigtsmæssigt. Selvom et brakareal ikke er et permanent tiltag, kan det alligevel, hvis det anlægges med omtanke, fungere som et glimrende midlertidigt levested for en række af agerlandets dyr så som fugle, småpattedyr, vilde bier, svirreflugter og sommerfugle.

Som landmand er det især vigtigt at være opmærksom på, hvor brakken placeres, hvilke frøblandinger, der anvendes til udsåning, og hvornår omlægges den eller slås. Det konkluderer et nyt notat, hvor forskere fra DCE har givet deres faglige vurdering af, hvordan naturindholdet i blomsterbrak bedst kan sikres. [Se hele notatet her.](#)

I notatet forstås øget naturværdi som tiltag, der gavner bestøvende insekter, samt fugle og pattedyr i agerlandet ved at skabe større og mere kontinuerte føderessourcer og/eller skjulesteder.

FRØBLANDINGER GARANTERER IKKE HØJT NATURINDHOLD

Der eksisterer efterhånden mange forskellige frøblandinger på markedet, der markedsføres som vildt- og insektvenlige. Efter en gennemgang af blandingerne artsindhold og blomstringslængde konkluderer forskerne dog, at de eksisterende frøblandinger i højere grad er sammensat til at skabe yngle- og fødehabitat for markvildtet, og mindre grad de blomstersøgende insekter.

En god frøblanding bør sikre en bred palet af blomstrende urter, der samlet set tilbyder et varieret udbud af pollen-, nektar-, frøkilder og vinterføde, kombineret med en lang blomstringssæson - helst fra tidligt forår til sent efterår! Ønsker man at tilgodese både vildtet og de vilde bestøvere som sommerfugle, vilde bier og svirrefluer på sin bedrift anbefaler forskerne, at man kigger efter frøblandinger, der indeholder plantearterne hvidkløver, rødkløver, cikorie, røllike, blåhat, kællingetand, kornvalmue, kornblomst og fodermarvkål. Flere af disse arter kan dog være svære at få i frøblandinger.

Desuden er det gavnligt for både fugle og insekter, hvis brakken også indeholder gule kurvblomster (fx høgeurt), klokkeblomster, hvidmelet gåsefod, vej- eller snerlepilleurt og hyrdetaske eller andre korsblomstrede. Flere af disse arter fremspirer naturligt som ukrudt, så her kan der spares ressourcer ved blot at lade arterne komme af sig selv.

TYNDERE UDSÅNING ER GODT FOR PENGEPUNGEN – OG SIKRER FLERE ARTER

Landmænd er vant til at stræbe efter en tæt, sund og ensartet afgrøde. Men på brakmarken kan det være en stor fordel – både for naturen og økonomien – at lave en tyndere udsåning, end man ellers er vant til.

En tynd udsåning sikrer, at vegetationen fremstår variabel med både tættere og mere åbne partier, kombineret med både høj og lav vækst. Samtidig giver det plads til, at områdets naturlige flora kan etablere sig, enten vha. den naturlige frøbank eller frøspredning fra omgivelserne. Dette sikrer bedre muligheder for, at en bred vifte af forskellige arter kan bruge brakken som yngle- eller fødesøgningsområde.

Vær dog opmærksom på, at du skal overholde krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer. Overvej derfor en sikker metode til udsåning af din blomsterblanding så brakken fremstår veletableret. Ellers vil arealet ikke blive godkendt som MFO.

REGLER FOR BLOMSTERBRAK

For at opnå støtte til blomsterbrak kræves udsåning af en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter. Denne frøblanding må ikke bestå af korn, majs eller raps i renbestand, eller være en blanding, der udelukkende består af disse afgrøder. Samtidig skal den udsåede blanding bestå af mindst 2 forskellige plantearter per m². De fleste af vores vilde

fugle og insekter er imidlertid bedst tilpasset til at søge føde i de arter, der fremkommer ved naturlig fremspiring. Derfor er det både bedre og billigere, hvis man tillader en delvis naturlig fremspiring af urter i brakarealerne.

I notatet fra DCE anbefales en let jordbearbejdning hvert 3. år, for at holde de værste græsser og andre konkurrencetærke arter i ave, og sikre en god balance mellem én- og flerårige urter i brakken. Om det er tilstrækkeligt til at holde rodukrudd nede må vurderes på de enkelte arealer.

Er man bekymret for ukrudtsspredning fra brakarealer til andre omdriftsarealer, kan man anlægge en barjordsstribe mellem brakken og den dyrkede mark. Bemærk i den forbindelse, at barjordsstriber og andre markvildtstiltag ifølge reglerne må udgøre op til 10 pct. af en marks samlede areal, så længe de overholder de gældende krav til udformning (maks. 10 m i bredden af hele markvildtstiltaget og afstanden mellem tiltagene skal være minimum 10 meter og maks. 3 m for barjordsstriber).

Læs mere om reglerne for slånings- og blomsterbrak [her](#).

BRUG BRAKKEN SOM BUFFER

Dine brakarealer kan placeres frit på ejendommen der, hvor du skønner, at det er mest hensigtsmæssigt. Forskerne konkluderer, at placering af blomster- eller slåningsbrak optimalt sker ved at opdele brakken i mindre arealer, der anlægges i tilknytning til eksisterende biotoper på din bedrift, fx levende hegn, diger, grøfter, græsningsarealer eller søer.

På denne måde vil brakken fungere som en buffer, der beskytter naturarealerne mod påvirkning fra pesticider og gødning. Samtidig kan brakarealerne supplere de stedfaste biotoper, og fungere som midlertidig fouragerings- eller ynglebiotop for nogle af de arter, der lever dér.

SKIFT MELLEML BLOMSTERBRAK OG SLÅNINGSBRAK

En god blomsterbrak vil hurtigt komme til at myldre og summe af liv. Man skal dog være opmærksom på, at det dyre- og plantesamfund, der har indfundet sig forsvinder så snart brakken omlægges. Dette problem kan dog delvist afhjælpes ved at kombinere sin blomsterbrak med en efterfølgende slåningsbrak. På denne måde forlænges perioden uden pløjning/omlægning.

Har du opdelt din brak i flere, mindre arealer kan du med fordel sørge for, at du både har slåningsbrak og blomsterbrak på dine forskellige arealer på samme tid. På den måde kan der opstå en vekselvirkning mellem de forskellige arealer, idet de kan 'skiftes til' at give et forskelligt udbud af skjul og føde – til større glæde for naturen!

SEN SLÅNING ER BEDST

Slåningsbrak skal ifølge reglerne om direkte arealstøtte slås mindst én gang om året i perioden 1/8-15/9 for at overholde aktivitetskravet. Blomsterbrak skal ikke slås, men kræver en årlig jordbearbejdning ifm. med isåning af frøblanding inden 30. april. Forskerne anbefaler, at

slåningen foretages så sent som muligt – helst i perioden mellem 1/9-15/9. På denne måde gøres der mindst mulig skade på de smådyr, der måtte bruge brakken som yngle- eller overvintringssted. Desuden anbefales det, at eventuel jordbearbejdning foretages så skånsomt som muligt, og helst efter den 1. oktober, da der her er mindre risiko for at skade den tilknyttede fauna.

Husk at det ifølge reglerne ikke er tilladt at udnytte eller fjerne det afslåede plantemateriale fra brakarealet. Det er dog bedst for brakarealernes dyre- og planteliv, hvis materialet samles i en bunke i et hjørne af marken, frem for at lade det ligge på arealet. Ellers kan det komme til at kvæle den spæde, nye opvækst af urter.